

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Polivenco Victor în numele inculpatului și de către inculpatul Morari Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Morari Andrei xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.03.2018 - 04.06.2018;

Instanța de apel: 26.06.2018 - 07.11.2018;

Instanța de recurs: 15.01.2019 - 03.04.2019.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți (sediul Fălești) din 04 iunie 2018, în temeiul prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Morari Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare, iar în baza art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 (patru) ani.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de partea civilă, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Ceban Vlad a sumei de 5000 lei, cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 10000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Morari Andrei, la 14 ianuarie 2018, în perioada de timp cuprinsă între orele 02:00-03:00, aflându-se în xxxxx, în preajma gospodăriei sale, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în urma unui conflict apărut spontan cu Ceban Vlad, intenționat, i-a aplicat ultimului o lovitură cu un cuțit de bucătărie în regiunea spatelui, partea stângă, prin ce i-a cauzat lui Ceban Vlad vătămări corporale sub formă de plagă tăiată-înțepată penetrantă a abdomenului cu lezarea intestinului subțire cu dezvoltarea hemiperitoneului și plagă tăiat-înțepată penetrantă a hemitoracelui stâng în regiunea omoplatului cu hemopneumotorax pe stânga și fractura omoplatului stâng, care potrivit raportului de expertiză medico-legală

nr. 201820D0057 din 20 februarie 2018 se referă la categoria leziunilor corporale grave, periculoase pentru viață.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, *vătămarea intenționată gravă a sănătății, care este periculoasă pentru viață*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia în partea individualizării pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Morari Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa închisorii pe termen de 5 ani cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În argumentarea apelului a menționat, că instanța de fond greșit a apreciat că sunt suficiente circumstanțe pentru aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei și nu a dat deplină eficiență prevederilor art. art. 75, 61 Cod penal și eronat a admis poziția părții apărării, aplicând neîntemeiat art. 90 Cod penal.

Nu s-a luat în considerație, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, în stare de ebrietate, cu survenirea consecințelor pentru partea vătămată Ceban Vlad, căruia i-a cauzat vătămări corporale grave, doar pentru faptul unor cuvinte necenzurate, aplicându-i lovitura cu cuțitul de la spate.

Instanța de fond nu a ținut cont de pericolul social al faptei infracționale, care constă în contracararea violenței față de alte persoane, comportamentul adecvat în societate, respectiv a aplicat o pedeapsă prea blândă inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2018, a fost admis apelul, casată sentința în latura stabilirii pedepsei cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Morari Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa 5 (cinci) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

4.2. Totodată, instanța de apel a remarcat, că prima instanță greșit a soluționat chestiunea privind modalitatea de executare a pedepsei, considerând întemeiate argumentele procurorului în acest sens.

Potrivit instanței de apel, prima instanță urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a scopului pedepsei penale și a individualizării ei, deoarece cauzarea vătămarilor corporale grave cu un cuțit, cu atât mai mult lovitura aplicată din spate, prezintă un pericol social deosebit de sporit pentru viața și sănătatea persoanei.

Așadar, datorită semnificației deosebite a impactului social pe care îl are săvârșirea infracțiunilor din domeniul vieții și sănătății persoanei, nu pot fi valorificate în favoarea inculpaților ca și circumstanțe atenuante, circumstanțele personale ale acestora, întrucât au lezat profund niște valori sociale concrete ocrotite de lege prin comiterea lor.

Instanța de apel a reținut ca fiind întemeiate argumentele apelantului, precum că inculpatul neglijând cerințele legii, încălcând regulile de conduită în societate, a săvârșit acțiunile prejudiciabile, care în final au dus la cauzarea vătămarilor corporale grave.

Astfel, circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea au determinat opinia instanței de apel privind incorectitudinea dispunerii de către prima instanță a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii în privința lui Morari Andrei.

Concluzia formulată se bazează pe circumstanțele, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală - viața și sănătatea persoanei, în stare de ebrietate, cu atât mai mult că a provocat vătămarea gravă a mai multor organe interne - circumstanță care nu putea fi neglijată.

Instanța de apel a reținut, că procurorul întemeiat a criticat concluzia instanței de fond, precum că, corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal, deoarece această soluție greșit a fost motivată, or, discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu suspendarea condiționată a executării ei.

A mai menționat instanța de apel, că deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care și-a întemeiat convingerea.

Prin urmare, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că nu este rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită. Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Reieșind din soluția adoptată de prima instanță, instanța de apel a constatat că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului nu au fost luate în considerație scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și art. 75 Cod penal, nu s-a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, care fiind analizate per ansamblu, nu permit stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

Instanța de apel a accentuat, că infracțiunea intenționată a fost comisă în stare de ebrietate și s-au produs urmări grave pentru victimă, exprimate prin

cauzarea vătămarilor corporale grave cu lezarea mai multor organe interne, care pot genera pe viitor consecințe nefavorabile pentru aceasta.

Cu atât mai mult, partea vătămată are pretenții de ordin material și moral, care nu au fost restituite în prima instanță, iar referitor la pedeapsă a solicitat să fie aplicată una conform legii, la discreția instanței.

Inculpatul Morari Andrei a achitat paguba materială și morală doar în instanța de apel, când a înțeles seriozitatea apelului procurorului.

În opinia instanței de apel, prima instanță urma să dea deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, deoarece doar pedeapsa închisorii cu executarea reală va asigura atingerea scopurilor pedepsei penale.

Totodată, prin excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, instanța de apel a menționat, că aceasta nu poate fi considerată o agravare a situației inculpatului.

De altfel, recunoașterea deplină a vinei, căința sinceră și examinarea cauzei în procedura simplificată, nu sunt în stare să prevaleze asupra infracțiunii grave și comisă în stare de ebrietate.

Mai mult ca atât, inculpatul are comise anterior contravenții și infracțiuni și se caracterizează negativ.

5. Avocatul Polivenco Victor în numele inculpatului, în temeiul prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și menținerea sentinței.

În argumentarea recursului invocă dezacordul cu pedeapsa aplicată de către instanța de apel, considerând-o prea aspră, fără a fi luate în considerație prevederile art. 75 Cod penal.

Remarcă apărarea, că partea vătămată Ceban Vlad, deși a depus acțiune civilă și a făcut cunoștință cu sentința primei instanțe, totuși nu a contestat-o cu apel, respectiv este de acord cu soluția acesteia.

De asemenea, partea vătămată nu s-a prezentat în ședințele de judecată ale instanței de apel.

Accentuează că, inculpatul a restituit părinților părții vătămate sumele încasate de prima instanță cu titlu de prejudiciu material și moral, respectiv, echitatea socială a fost restabilită, or, Morari Andrei prin depunerea cererii de examinare a cauzei în procedura simplificată a recunoscut acțiunea civilă depusă de Ceban Vlad și a achitat suma încasată prin sentință.

Consideră recurentul, că instanța de apel a admis greșit apelul acuzatorului de stat în latura excluderii aplicării art. 90 Cod penal în privința inculpatului Morari Andrei, fără ca acesta să fi indicat motivele ce nu permit suspendarea executării pedepsei cu închisoarea pe un termen de 4 ani.

Circumstanțele cauzei denotă personalitatea liniștită a lui Morari Andrei, în special faptul că ultimul anterior nu a fost condamnat pentru infracțiuni similare, a recunoscut vina, a făcut declarații în fața organului de urmărire penală, a depus cerere de examinare a cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală pe care le-a recunoscut și nu a solicitat anexarea de noi probe.

Cele menționate mai sus constituie circumstanțe atenuante prevăzute de

art. 76 alin. (1) lit. e), f) Cod penal, fiind totodată remarcat că instanțele de fond nu au constatat existența circumstanțelor agravante.

Invocă dezacordul cu concluzia instanței de apel, precum că Morari Andrei a achitat prejudiciul părții vătămate în instanță de apel după ce a conștientizat solicitările procurorului prin apel, or, inculpatul a depus cerere de examinare a cauzei în prima instanță conform art. 364¹ Cod de procedură penală prin care a recunoscut și acțiunea civilă.

Personalitatea inculpatului se demonstrează și prin referința eliberată de primăria xxxxx prin care Morari Andrei se caracterizează pozitiv, are familie și nu manifestă pericol pentru societate.

Totodată, instanța de apel la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de starea sănătății inculpatului, care este una precară, anterior suportând traumă cranio cerebral gravă-închisă, hemipareză pe stânga, dereglări de static, mers.

La 10 noiembrie 2018, după pronunțarea deciziei instanței de apel, Morari Andrei a fost internat în Spitalul de Psihiatrie Bălți pentru tratament în urma acutizării stării sănătății.

Prin urmare, consideră apărarea, că sancțiunea aplicată lui Morari Andrei este una prea aspră în raport cu circumstanțele cauzei și cu circumstanțele atenuante menționate.

Mai susține, că Morari Andrei era în relații de concubinaj și fiind în libertate avea familie.

5.1. Inculpatul de asemenea contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

Susține inculpatul că instanța de apel greșit i-a exclus prevederile art. 90 Cod penal, și nu a luat în considerație că el și-a recunoscut vinovăția, a solicitat examinarea cauzei conform procedurii simplificate și a restituit părinților părții vătămate sumele încasate de prima instanță cu titlu de prejudiciu moral și prejudiciu material.

6. Procurorul a depus referință la recursurile declarate pe cauză, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

În argumentarea poziției sale acuzatorul de stat menționează, că instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, respectiv pedeapsa aplicată inculpatului este în corespundere cu gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal menționează că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit recursului declarat, Colegiul penal constată că recurenții critică decizia instanței de apel din punctul de vedere al prezenței temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Astfel, în opinia recurenților instanța de apel greșit a admis apelul procurorului și a casat sentința primei instanțe în partea stabilirii pedepsei penale, dispunând excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, considerând decizia recurată ca neîntemeiată și ilegală, pledând în continuare pentru menținerea soluției primei instanțe.

Cu referire la aceste argumente ale recurenților Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a admite apelul procurorului și de a casa sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului Morari Andrei, deoarece prima instanță neîntemeiat a conchis că scopul pedepsei penale poate fi realizat în cazul dedus judecății și fără privarea de libertate a inculpatului.

Colegiul penal menționează, că potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o

infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Cu referire la argumentele recurenților prin care se invocă că instanța de apel greșit a apreciat că Morari Andrei a achitat prejudiciul părții vătămate în instanța de apel, doar după ce a conștientizat esența solicitărilor din apelul procurorului, Colegiul penal menționează că acest motiv nu este factorul determinant care a fundamentat soluția instanței de apel cu privire la excluderea suspendării executării pedepsei în privința inculpatului, soluția pronunțată fiind condiționată de gravitatea infracțiunii săvârșite și impactul social al acesteia, de circumstanțele în care a fost săvârșită infracțiunea și urmările acesteia asupra părții vătămate.

Astfel, instanța de apel corect a reținut că Morari Andrei a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, care potrivit art. 16 alin. (4) Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave.

Deși la prima vedere circumstanțele examinării cauzei în procedura simplificată, gravitatea infracțiunii și termenul de pedeapsă stabilit de prima instanță, ar constitui motiv de aplicare și a prevederilor art. 90 Cod penal, Colegiul penal atestă corectitudinea soluției instanței de apel, potrivit căreia la dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei, pe lângă motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară, desfășurând din care considerente a concluzionat că nu este rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită.

Tot aici urmează a se menționa, că suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Drept urmare, se atestă că instanța de apel întemeiat a reținut, că inculpatul neglijând cerințele legii, încălcând regulile de conduită în societate, a săvârșit acțiunile prejudiciabile, care în final au dus la cauzarea vătămarilor corporale grave. Concluzia formulată se bazează pe circumstanțele, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală - viața și sănătatea persoanei, în stare de ebrietate, cu atât mai mult că a provocat vătămarea gravă a mai multor organe interne - circumstanță care nu putea fi neglijată.

Astfel, în cazul dat doar pedeapsa închisorii cu executarea reală va asigura atingerea scopurilor pedepsei penale.

Instanța de recurs respinge argumentele recursului prin care se invocă, că inculpatul este caracterizat pozitiv și nu prezintă pericol pentru societate, întrucât materialele dosarului (f.d. 61), denotă contrariul, și anume că inculpatul a comis anterior contravenții și infracțiuni și se caracterizează negativ.

În opinia Colegiului penal, instanța de apel corect a statuat și asupra faptului, că recunoașterea deplină a vinei, căința sinceră și examinarea cauzei în procedura simplificată, nu sunt în stare să prevaleze asupra infracțiunii grave și comisă în stare de ebrietate.

Așa fiind, Colegiul penal menționează că nu pot fi reținute argumentele

apărării prin care se invocă anumite circumstanțe, care în opinia sa pot fi catalogate ca atenuante, și care ar servi temei pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei, deoarece instanța de apel a ținut cont de principiul individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei inserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, și întemeiat a concluzionat că atingerea scopului pedepsei se va asigura doar prin izolarea inculpatului de societate.

Față de cele descrise mai sus, Colegiul penal conchide că, instanța de apel la compartimentul individualizării pedepsei, a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 7, 61, 75, 76 Cod penal.

Prin urmare, Colegiul penal constată că, concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, aceasta fiind motivată și aplicată în limitele legii, motiv din care se impune soluția inadmisibilității recursurilor ordinare declarate de către avocatul Polivenco Victor în numele inculpatului și de către inculpatul Morari Andrei, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Polivenco Victor în numele inculpatului și de către inculpatul Morari Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2018, în cauza penală în privința lui **Morari Andrei xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **25 aprilie 2019.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor